

Els efectes del dèficit fiscal sobre l'economia catalana

Antoni Serra Ramoneda, *catedràtic d'economia de l'empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona*, i Ramon Tremosa, *professor de teoria econòmica de la Universitat de Barcelona*

Abstract

This paper analyses the tax deficit of Catalonia in comparison with other regions of Spain. From the European standpoint, Spain may be viewed as a highly centralised State with federal features. Public expenditure is approached differently according to regions and there are large differences in its distribution. Monetary flows are used for this study instead of the beneficiary method as an explanatory measure. In short, the State shows an asymmetric behaviour.

Resum

Anàlisi del dèficit fiscal que Catalunya pateix en comparació amb altres comunitats de l'Estat espanyol. Des del punt de vista europeu, Espanya es veu com un estat centralitzat amb trets federalitzants. Es deixa palès com la despesa pública està clarament territorialitzada, amb grans diferències en la seva distribució. Es defensa l'anàlisi pels criteris dels fluxos monetaris i de les balances fiscals, no tant pel del beneficiari com a mesura explicativa, ja que no aporta la mateixa informació. En conclusió existeix un comportament asimètric de l'Estat.

En el seu darrer acte com a president de l'Institut abans de la seva sobtada mort, el doctor Josep Laporte va presidir, conjuntament amb Joan Vilà-Valentí, el debat sobre el dèficit fiscal. Pere Puig va diferenciar impostos i serveis públics, explicant els dos principis de benefici sobre població del territori o de flux monetari i caixa, que donen resultats diferents. Catalunya té el triple de dèficit fiscal que Madrid. És excessiu? Comparat amb altres regions europees similars, Catalunya és la més discriminada.

Ramon Tremosa va analitzar l'impacte no com a hisendista sinó sobre el creixement econòmic de Catalunya. De 1997 a 2002 el PIB per habitant ha passat de 100 a 110, mentre que a Madrid ha passat de 101 a 129. Com és això? L'única regió que convergeix és Catalunya. El País Basc i Navarra tenen un sistema foral que ho explica. Madrid té la complicitat de l'Estat. No publica estadístiques oficials. Catalunya es troba en el 13è lloc en creixement de PIB per habitant. Creix per sota de la mitjana espanyola mentre que Madrid, el País Basc i Navarra s'allunyen de la mitjana. Només Catalunya convergeix en la pobresa. De 1995 a 2002 Catalunya ha perdut renda familiar bruta i ha passat de 117 a 112, mentre que Madrid ha passat de 119 a 120. És molt important publicar les balances fiscals perquè hi ha una inversió en el rànquing. Catalunya perd cinc punts i es troba per sota de Castella i d'Aragó. Quina solidaritat és aquesta en què paguem als més

rics? L'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) classifica Espanya com un estat centralitzat amb trets federalitzants. Vivim el socialisme a gran escala.

El flux monetari té més sentit, com defensa la comissió d'experts del Departament d'Economia. Els Països Catalans són els que paguen i el País Basc i Navarra paguen una mica, mentre que Madrid té saldo zero. Mai cap diari de Madrid no utilitza el criteri de flux monetari, sinó només el de beneficiari. Així, tot el que gasta l'Estat en el Teatro Real figura com d'Espanya. No són campions de la solidaritat, com pretenen. No pots anar a missa i repicar, beneficiar-te i dir que estàs descapitalitzant-te. Europa només calcula el flux monetari, excepte a la ciutat de Brussel·les, que té el mateix problema d'amagar tot allo de què es beneficia de les institucions europees. El Govern central ha incomplert el mandat del Congrés de 1997 de publicar les balances fiscals. L'estancament del PIB català trenca la cohesió social. Els pobres catalans financen els rics de les regions pobres. La mostra és la precarietat dels serveis socials a Catalunya, mentre que la duquesa d'Alba és la principal receptora de fons de cohesió social europeus. Finlàndia té tres vegades més despesa pública per càpita que Catalunya. La subvenció permanent ha fet que la resta d'Espanya, com Itàlia, no tingui interès a espavilar-se, el *rational underdevelopment*. Michael Porter assenyala l'espectacular transformació que ha permès el model foral al País Basc. La grandesa dels EUA no és el govern de Washington, sinó que cada estat és fiscalment independent. La competència fiscal és bona. Cal llibertat real per a poder exercir capacitat normativa.

Antoni Serra Ramoneda va demanar per què hem de ser solidaris. De 1975 a 2005 qui ha crescut? Madrid. Catalunya és, doncs, solidària també amb Madrid i no només amb Andalusia i Extremadura. Els territoris diuen que no paguen impostos, però les persones han de pagar igual. La despesa pública està territorialitzada i les grans diferències sorgeixen en la seva distribució. Les balances fiscals miren els grans agregats, són complexes tècnicament i el ciutadà no les entén. Les coses concretes són un sistema més entenedor, com veure la diferència de tracte entre Barcelona i Madrid, que es veu a simple vista. La majoria dels 5 milions d'usuaris del pont aeri són catalans i paguen 0,20 €/km i les altres rutes d'Iberia, 0,14. El metro arriba a l'aeroport de Madrid perquè l'Estat paga per Madrid. RENFE té zones iguals, però a Barcelona són el doble de cares i és la mateixa companyia. Les multes són el doble a Barcelona que a Madrid, que té el doble de cotxes. El Ministeri de Cultura dona el doble de diners al Teatro Real que al Liceu i cobreix el 38 % i el 17 % del pressupost, mentre que un madrileny paga un 25 % del cost a taquilla i un català, un 32 %. Hi ha un comportament asimètric de l'Estat. Les empreses públiques es comporten igual, com Telefónica, que cobra més car a Barcelona que a Madrid. Per què aquestes diferències en un mateix Estat? Que contestin els que no volen territorialitzar.